



## ÅRSMELDING 1.1.2017 – 31.12.2017

### Norsk forening for arbeidsmedisin

#### Norsk forening for arbeidsmedisin

##### Styret - medlemmer (1.1.2017 – 31.8.2017)

Laila M. Torp, leder  
Monica Lønning  
Arne Nysæther  
Kjersti Skantze  
Knut Skyberg  
Tonje Strømholm  
Tore Tynes

##### Styret - medlemmer (1.9.2017 – 31.12.2017)

Laila M. Torp, leder  
Arne Nysæther  
Ingrid Sivesind Mehlum  
Kjersti A. Skantze  
Kjersti O. Sæther  
Monica Lønning  
Tone Eriksen

##### Forskningsutvalget (1.1.2017 – 31.8.2017 – 31.12.2017)

Merete Drevvatne Bugge, STAMI, leder  
Tor Erik Danielsen, Oslo Universitetssykehus  
Bjørn Hilt, St. Olavs Hospital  
Helle Laier Johnsen, Frisk HMS

##### Redaksjonskomite (1.1.2017 - 31.8.2017)

Håkon Lasse Leira, redaktør  
Petter Kristensen  
Anniken Sandvik  
Ole Jacob Møllerløkken

##### Redaksjonskomite (1.9.2017 - 31.12.2017)

Anniken Sandvik, redaktør  
Petter Kristiansen  
Ole Jacob Møllerløkken

##### Valgkomite (1.1.2017 - 31.8.2017 – 31.12.2017)

Trude Fossum  
Jarand Hindenes  
Kristian Vetlesen



## Styrets arbeid

Styret hadde i 2017 sju styremøter (seks i 2016) og har behandlet 59 (73) saker. De prioriterte satsingene for styret ble revidert i september 2017. Følgende satsingsområder ble vedtatt og gjort gjeldende for resten av styreperioden:

### **1. Styrke BHT og arbeidsmedisinerens rolle i BHT**

- Godkjent BHT skal ha lege som er spesialist i, eller er under spesialisering i, arbeidsmedisin, i 100 % stilling.
- Jobbe for at lege som er spesialist i arbeidsmedisin, eller er under spesialisering, sitter i ledelsen i alle BHT.
- Jobbe for innføring av offentlig refusjon for arbeidsmedisinske tjenester.

### **2. Styrke arbeidsmedisinens rolle i offentlige institusjoner**

- Opprettholde og styrke finansieringen av de arbeidsmedisinske avdelingene.
- Jobbe for flere arbeidsmedisinske stillinger i offentlig sektor, som Arbeidstilsynet, NAV og Kreftregisteret.

### **3. Fremme spesialiteten arbeidsmedisin**

- Følge opp og påvirke innholdet i ny spesialistutdanning.
- Jobbe for å opprettholde og styrke utdanningskapasiteten i de arbeidsmedisinske avdelingene.
- Synliggjøre arbeidsmedisinerens rolle overfor helsemyndigheter og arbeidsmyndigheter.
- Jobbe for å styrke undervisningen i arbeidsmedisin ved universitetene.
- Jobbe for offentlig finansiering av veiledning av leger som er under spesialisering i arbeidsmedisin.

## Satsingsområde 1. og 2.

Naturlig nok har styrets arbeid i 2017 vært preget av at Arbeids og sosialdepartementet, ved Anniken Hauglie, nedsatte en uavhengig ekspertgruppe som skulle gjennomgå og vurdere BHT, i februar 2017. Departementet la til grunn at det fortsatt bør stilles krav om at virksomheter må innhente råd og bistand til HMS-arbeidet når risikoforholdene tilsier det. Ekspertgruppen skal vurdere hvordan en slik ordning i fremtiden kan utformes på en treffsikker måte, og skissere og vurdere ulike modeller som alternativ til dagens bedriftshelsetjenesteordning.

Ekspertgruppen har innhentet synspunkter i saken fra partene i arbeidslivet, relevante myndigheter og andre relevante miljøer. De skal legge frem sine anbefalinger innen 1. mai 2018. Gruppens anbefalinger skal diskuteres med partene i arbeidslivet før saken følges opp videre.

### ***Ekspertgruppens medlemmer***

Direktør Pål Molander, Statens arbeidsmiljøinstitutt (leder)

Konsulent Jens Jensen, tidligere direktør i det danske Arbejdstilsynet

Førsteamanuensis Astrid Grasdahl, Universitetet i Bergen

Seniorskattejurist Ken Sletmo, Skatteetaten

Professor Hege Randi Eriksen, Høgskulen på Vestlandet og Uni Research Helse



Namf/NFAM har både skriftlig og muntlig lagt frem sine synspunkter for ekspertgruppen. Det var et møte mellom NFAM og ekspertgruppen 24.5.17, etter dette møtet har profesjonsforeningene og Legeforeningen kommet med skriftlige innspill til ekspertgruppen. I tillegg deltok Namf på åpen høring med ekspertgruppen 15.6.17. Informasjon om møtene og de skriftlige innspillene er lagt ut på Namf sine nettsider.

Det ble startet et arbeid med å stifte en profesjonsforeningsstyrt interesseorganisasjon for BHT.

Namf/NFAM hadde egen stand på Norsk Industris konferanse 20. november, der Legeforeningens president, Marit Hermansen, holdt innlegg under temaet mennesket i fremtidens arbeidsliv.

### **Satsingsområde 3.**

Helsedirektoratet fikk i november 2016 i oppdrag å utrede hvordan spesialistutdanningen for spesialitetene utenfor sykehusene, dvs. allmenn-, samfunns- og arbeidsmedisin, skal organiseres og gjennomføres for å være tilpasset ny spesialistutdanning. I juni 2017 publiserte Helsedirektoratet «Organisering og gjennomføring av spesialistutdanningen i allmenntmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin», som et svar på oppdraget fra november 2016. NFAM har sammen med Namf vært i dialog med spesialitetskomitéen i forbindelse med endringen av spesialistkravene.

Stillingen som veiledningskoordinator i arbeidsmedisin er videreført. Samarbeidet med de øvrige veiledningskoordinatorer er godt og det har kommet en rekke nye veiledningsgrupper i gang også i 2017.

På årlig veilederseminar i allmenn-, samfunns- og arbeidsmedisin på Sola ble læringsmålene for ASA-spesialitetene (allmenntmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin) viet oppmerksomhet.

Styret støtter fortsatt opp om arbeidet med å oppdatere de arbeidsmedisinske veiledningene. Dette koordineres nå av Merete D. Bugge, som også er leder av forskningsutvalget. Merete D. Bugge har et rådgivende utvalg for veiledningene.

### **Stabilt medlemstall**

Antall medlemmer av NFAM er omtrent konstant ved inngangen til 2017 = 335 (332 i 2016). Assosierte medlemmer = 37 (36 i 2016). Det har i 2017 vært god søkning til kurs og veiledningsgrupper, så rekrutteringen til arbeidsmedisinen er god.

### **Media**

Det arbeides fortløpende med våre hjemmesider [www.arbeidsmedisin.no](http://www.arbeidsmedisin.no) – de er til enhver tid oppdatert på nyheter og kurstilbud. Vår Facebook-side «Norsk arbeidsmedisin» har nå 320 følgere (255 året før) og enkeltinnlegg har vært nådd ut til opptil 2152 personer.

Styret er opptatt av å styrke Ramazzini og har fast spalte i bladet. Styret vedtok i 2016 å opprette en Ramazzini-pris, for beste artikkel med basis i BHT. Prisen ble delt ut for første gang i 2017 til Signe Lohmann-Lafrenz, bedriftslege ved St. Olavs Hospital, for artikkelen «Nye arbeidsklær i sykehus og hudsymptomer hos helsepersonell», publisert i Ramazzini nr. 3, 2016.

Styret har vært på møte med kommunikasjonsavdelingen i Legeforeningen om foreningens kommunikasjonsarbeid, og hvordan jobbe for å sikre at arbeidsmedisin får økt synlighet internt og eksternt. Det ble besluttet å opprette en kommunikasjonskomite.



## **Styrets løpende arbeid**

Styret har utarbeidet flere høringsuttalelser – for nærmere opplysninger, se styrereferatene på hjemmesiden og øvrige oppslag der.

## **Deltakelse i Legeforeningen**

I tillegg til landsstyremøtet har styret vært representert på en rekke interne møter i Dnlf, som lederseminaret og flere årsmøter til de andre yrkesforeningene.

## **Spesialitetskomiteen.**

NFAM sendte inn høringsuttalelse til Legeforeningens interne høring vedr. «Læringsmål for de medisinske spesialitetene del 2 og 3» mars 2017. Her ble konkrete stilte spørsmål besvart, med et generelt tillegg fra NFAMs side; hvor vi poengterte at NFAM ønsket å delta videre med utforming av de konkrete læringsaktivitetene. Dette har blitt fulgt opp ila høsten, og NFAM er i dialog med spesialitetskomiteen omkring dette videre.

Spesialitetskomiteen har gjennomført en rekke møter ila året, ifm ASA-utredningen, inkl Rådslag 5. mai og møte i Legeforeningen 2. november, samt på Rådslag med spesialitetskomiteen om læringsmål-høringen 5. oktober. NFAM har bidratt med innspill/deltakelse i prosessen, og ønsker å være aktiv bidragsyter også videre.

## **FAME-gruppen**

NFAM har vært representert ved møte i FaMe-gruppen i forkant av Landsstyremøtet 2017 der aktuelle saker på landsstyremøtet ble gjennomgått og diskutert.

## **Vårkonferansen**

Vårkonferansen i 2017 ble arrangert over to kursdager i Stavanger. Antall deltakere på vårkonferansen var også noe lavere enn det gjennomsnittet vi har sett i tidligere år, dette til tross for at vi endret til to fulle kursdager, men deltagelse fra kursdeltagerne under kursdagene var upåklagelig. Det var god og fruktbar diskusjon, og innspill fra deltagerne. Programmet rommet ulike temaer; «Helse offshore» innledet konferansen, dette var en naturlig start i oljebyen Stavanger, og vi fikk gode innlegg fra lokale og andre aktører innen feltet. Videre ble «BHT i Norden» viet interesse, her fikk vi innblikk i Sveriges og Danmarks arbeid innen feltet. Videre ble «Ytre miljø» presentert/diskutert. Dag to var viet «BHT og nye utfordringer», med diskusjon omkring temaet «Hvor står arbeidsmedisineren i dette?», og dagen ble avsluttet med et konsentrert kurs i konflikthåndtering «Praktisk håndtering av psykososiale utfordringer i arbeidslivet». Det ble arrangert årsmøte med valg, og det ble utvekslet gode erfaringer deltagerne imellom i pauser og på sosiale arrangementer. Tilbakemeldingene fra deltagerne var gode.

## **Eksterne kontakter**

Styret deltar på Profesjonsforeningsmøte for BHT som holdes halvårlig av Fagsekretariatet for BHT ved STAMI. Godkjenningssenheten deltar også her – dette gir god anledning til å drøfte praktiseringen av godkjenningsordningen. Vi er også representert i referansegruppen for Godkjenningssenheten og STAMIs fagråd.



### **Internasjonalt stipend**

Det ble for 2017 bevilget et stipend på 25.000,- for prosjekter i 2017 til Tor Erik Danielsen.

### **Internasjonalt arbeid**

#### **UEMS**

Legeforeningen hadde i 2017 to representanter i den arbeidsmedisinske seksjonen av Union of European Medical Specialists (UEMS). Namf/NFAM har vært representert ved Tor Erik Danielsen fra institusjonene og Kristian Vetlesen fra bedriftshelsetjenesten.

Det ble avholdt møter i Helsinki og Leuven. Arbeidet med europeisk harmonisering av spesialistutdannelsen i arbeidsmedisin samt akkreditering av kurs og hospiteringsordninger ble videreført. Harmonisering av spesialistutdannelsen ble til slutt for komplisert grunnet ulikheter i de ulike lands utdanningsopplegg. Det arbeides nå med å utvikle en europeisk eksamen innen vårt fagområde. Dette arbeidet er helt i startfasen.

Alenka Skerjanc fra Slovenia ble gjenvalgt som president for seksjonen og Ferenc Kudacz fra Ungarn er nyvalgt sekretær.

Det arbeides aktivt med å synliggjøre flere arbeidsmedisinske perspektiver for beslutningstakere innen EU-systemet.

På møtet i Leuven ble det vedtatt at vårmøtet i 2018 skal arrangeres i Oslo.

### **Institusjonsutvalget**

Utvalget har vært representert ved leder på styremøtene i Namf/NFAM frem til høsten 2017. På grunn av nyvalg i Institusjonsutvalget ble utvalget representert av styremedlem Ingrid Sivesind Mehlum på høstens styremøter i påvente av valg av ny leder. Institusjonsutvalget har hatt en representant i Forskningsutvalget. Utvalget har hatt beredskap i forhold til potensielle utfordringer ved ASD-midlene, på den ene siden grunnet endret føring i Statsbudsjettet for 2017 og på den annen side en generelt vanskelig sykehusøkonomi.

Den positive trenden ved institusjonene ses blant annet ved stabilt antall utredninger og at flere spesialistkandidater har gjennomført tjeneste ved arbeidsmedisinske institusjoner i 2017 sammenliknet med noen år siden. Det ses blant annet ved at antallet godkjente spesialister har økt i 2017 i forhold til de foregående år.

Det ble ikke gjennomført noen fysiske møter i 2017.

Institusjonsutvalget i inneværende periode har følgende sammensetning:

Tor Erik Danielsen (leder til 31.08.2017), Liv Sanne, Oddfrid Aas.

Leder har fra 01.08.2016 vært overlege i Arbeidstilsynet.

Han fikk støtte fra avdelingslederne til å lede utdanningsutvalget ut forrige styreperiode som ble avsluttet i august 2017, og representerte utvalget på tillitsvalgskonferansen på Losby i februar 2017.

Styret oppnevnte Oddfrid Aas som ny leder for institusjonsutvalget i desember 2017.

### **Forskningsutvalget**

Forskningsutvalget hadde ingen møter i 2017, men har foretatt all drøfting og saksbehandling pr. e-post og telefon.

Følgende saker er behandlet i 2017: Ramazziniprisen ble utdelt for første gang på Vårkonferansen i Stavanger. Prisvinner ble Signe Lohmann-Lafrenz, bedriftslege ved St. Olavs Hospital, for artikkelen



«Nye arbeidsklær i sykehus og hudsymptomer hos helsepersonell», i Ramazzini nr. 3/2016. Forskningsutvalget ga en uttalelse i.f.m. høringsnotatet «Innspill til revisjon av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning».

### **Arbeidsmedisinske veiledninger**

NFAM ønsker å støtte arbeidet med å oppdatere og utvikle de arbeidsmedisinske veiledningene i NEL. Arbeid med å revidere de arbeidsmedisinske veiledningene pågår som tidligere. I 2016 overtok Merete Bugge ved STAMI arbeidet med å koordinere dette arbeidet etter at Arve Lie sluttet. Gerd Sissel Andorsen fra avdelingen i Tromsø er kontaktperson for revisjon av veiledningene som omfatter utredning ved sykehusavdelingene. I revisjonsarbeidet med de enkelte veiledningene bidrar flere fagpersoner, både tidligere forfattere og andre. I tillegg er redaksjonen takknemlig for innspill og gode råd fra alle brukere av veiledningene.

Veiledningene publiseres på internett som en del av Norsk Elektronisk Legehåndbok. NEL ble i 2016 overført til en ny plattform, med et moderne utseende og et mer brukervennlig redigeringsprogram.

### **Ramazzini**

Ramazzini kom med fire nummer i 2017, med følgende tema:

1. Reisemedisin.
2. «Sosial dumping».
3. Arbeidsmedisinerens rolle
4. Gravide og Arbeidsmiljø

Redaksjonskomiteens fire medlemmer har ansvar for hvert sitt nummer. Bidragene har i all hovedsak kommet etter invitasjon. Spontane manus mottas med takk og publiseres uavhengig av tema. Redaksjonskomiteen har bestått av Anniken Sandvik, Petter Kristensen, Ole Jacob Møllerløkken og Håkon Lasse Leira (redaktør). Anniken Sandvik ble valgt som ny redaktør høsten 2017. Samarbeidet med styrene for Namf og NFAM har vært like godt som tidligere.